

Beslut

efter kvalitetsgranskning av huvudmannens och rektorns arbete för att fler elever ska få undervisning av behöriga förskollärare och lärare i förskoleklass och grundskola i Tomelilla kommun och Lindesborgsskolan

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning i Tomelilla kommun och Lindesborgsskolan avseende kvaliteten i huvudmannens och rektorns arbete för att fler elever ska få undervisning av behöriga förskollärare och lärare. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska huvudmäns och rektorers arbete för att se till att fler elever får undervisning av legitimerade och behöriga förskollärare och lärare i förskoleklass och grundskolans årskurser 1–6.

För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

1. I vilken utsträckning bedriver huvudmannen och rektorn ett strategiskt arbete för att undersöka behov av behöriga förskollärare och lärare inom huvudmannens organisation och den aktuella skolenheten?
2. I vilken utsträckning bedriver huvudmannen och rektorn ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga förskollärare och lärare genom behörighetsgrundande utbildning?

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer kvaliteten i huvudmannens och rektorns arbete i tre nivåer. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls av Tomelilla kommun och Lindesborgsskolan i följande utsträckning:

Arbete för att undersöka behov av behöriga lärare

Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett strategiskt arbete för att undersöka behovet av behöriga lärare och förskollärare, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Huvudmannen och rektorn behöver utveckla arbetet med att kartlägga och analysera behov av behöriga lärare och förskollärare så att det blir mer strukturerat, långsiktigt och även omfattar behov av behörighetsgrundande utbildning.

Arbete för ökad behörighet genom utbildning

Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett arbete för att öka behörigheten bland lärare och förskollärare genom behörighetsgrundande utbildning, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Huvudmannen och rektorn behöver utveckla arbetet med att informera om, uppmuntra till och stödja lärare och förskollärare att delta i behörighetsgrundande utbildning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 13 oktober 2026 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2025:12614) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Arbete för att undersöka behov av behöriga lärare

Här bedöms i vilken utsträckning huvudmannen och rektorn bedriver ett strategiskt arbete för att undersöka behov av behöriga förskollärare och lärare inom huvudmannens organisation och aktuell skolenhet. I det ingår hur rektorn och huvudmannen återkommande tar reda på nuvarande och framtida behov av behöriga lärare och förskollärare. Det gäller såväl behov av legitimerade lärare som behov av behöriga lärare i ämnen där lärare som är legitimerade men inte behöriga i ämnet, årskursen eller skolformen undervisar. Även möjligheterna att öka behörigheten genom behörighetsgrundande utbildning av befintlig personal omfattas. Vidare ingår hur ansvarsfördelning och samverkan kring kartlägningsarbetet mellan huvudmannen och rektorn ser ut.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett strategiskt arbete för att undersöka behovet av behöriga lärare och förskollärare, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med lärare, rektorn för aktuell skolenhet, representanter för huvudmannen, gruppintervju med rektorer inom huvudmannens organisation samt inskickade dokument och Skolverkets statistik.

Kartläggning och analys av behov

Huvudmannen kartlägger och analyserar återkommande nuvarande behov av behöriga förskollärare och lärare i organisationen. Däremot saknar arbetet ett långsiktigt perspektiv och en enhetlig struktur med tydliga rutiner. Huvudmannen följer upp tillgången till behöriga lärare genom statistiska underlag över lärares legitimation och behörighet samt genom återkommande möten i ledningsgrupp med rektorerna, där frågor om behörighet och rekryteringsbehov behandlas. Kartläggningen sker i olika forum men det saknas en enhetlig struktur för hur information om behov av behöriga lärare samlas in och sammanställs på huvudmannanivå. Detta medför att kartläggningen inte ger en samlad och övergripande bild av nuvarande och framtida behov, inklusive möjligheten att möta dessa genom behörighetsgrundande utbildning. Huvudmannen har dock påbörjat ett arbete med att utveckla kartläggningen, bland annat genom att se över hur behörigheter ska dokumenteras. De kommer till exempel att införa ett digitalt systemstöd för att samla in uppgifter om lärares legitimation och behörighet. Utifrån kartläggningen har huvudmannen identifierat att det på en övergripande nivå finns behov av lärare i praktisk-estetiska ämnen och att utöver det finns behov av behöriga lärare i enskilda ämnen på de olika skolenheterna. Huvudmannen har även viss kännedom om framtida behov, bland annat utifrån förändringar i elevantal och pensionsavgångar. Sammantaget innebär detta att kartläggningen inte fullt ut ger en tillräckligt samlad och långsiktig bild av behoven av behöriga lärare och förskollärare.

Rektorn för Lindesborgsskolan kartlägger och analyserar nuvarande behov av behöriga lärare och förskollärare på skolenheten, men kartläggningen omfattar inte behov på längre sikt eller behov av behörighetsgrundande utbildning för befintlig personal. Rektorns kartläggning sker i huvudsak i samband med tjänstefördelningen inför kommande läsår och utgår från de behov som identifieras i det arbetet. Underlag till kartläggningen inhämtas genom dialog med lärare. Rektorn har på så sätt en bild av de kortsiktiga behov av behöriga lärare som finns vid skolenheten. Exempelvis har rektorn identifierat behov av behöriga lärare i ämnena bild, engelska och musik. Behov av behörighetsgrundande utbildning av befintlig personal, exempelvis utifrån att lärare undervisar i ämnen som de inte är behöriga i, har inte ingått i rektorns kartläggning.

Arbetsfördelning och samverkan

Arbets- och ansvarsfördelningen mellan huvudmannen och rektorerna i arbetet med att kartlägga behov av behöriga lärare och förskollärare är i huvudsak tydlig, men samverkan är inte tillräcklig för att skapa en gemensam bild av behoven. Rektorerna ansvarar för att kartlägga behovet av behöriga lärare och förskollärare på sina respektive skolenheter. Dessa behov lyfts och diskuteras återkommande i ledningsgruppen, där frågor om rekrytering och kompetensförsörjning utgör en stående punkt. Ledningsgruppen utgör därmed ett forum för samverkan mellan huvudmannen och rektorerna. Samverkan är dock i huvudsak begränsad till informationsutbyte och omfattar i mindre utsträckning gemensam analys av behoven eller hur dessa ska mötas. Detta innebär att huvudmannen och rektorerna inte utvecklar en gemensam bild av behoven.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Huvudmannen och rektorn behöver utveckla arbetet med att kartlägga och analysera behov av behöriga lärare och förskollärare så att det blir mer strukturerat, långsiktigt och även omfattar behov av behörighetsgrundande utbildning.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att den kartläggning och analys av nuvarande och framtida behov av behöriga lärare och förskollärare som huvudmannen och rektorn genomför i dagsläget inte sker på ett strukturerat sätt. Huvudmannen har en övergripande bild av nuläget och viss kännedom om framtida behov, men kartläggningen sker till stor del inom ramen för dialog i olika forum och det saknas en samlad analys på huvudmannanivå. Huvudmannen har samtidigt påbörjat ett arbete med att utveckla kartläggningen, vilket kan bidra till att arbetet framöver blir mer sammanhållet och långsiktigt. Rektorn har en bild av den aktuella situationen på skolenheten och av behov på kortare sikt, men kartläggningen omfattar inte en långsiktig analys av behoven. Varken huvudmannen eller rektorn inkluderar heller möjligheten att möta identifierade behov genom behörighetsgrundande utbildning av befintlig personal. En konsekvens av detta är att arbetet med att öka behörigheten riskerar att i huvudsak utgå från rekrytering, snarare än att även ta tillvara möjligheten att befintlig personal ökar sin behörighet genom utbildning.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen och rektorn utvecklar arbetet med att kartlägga och analysera behov av behöriga lärare och förskollärare så att det omfattar både kort- och långsiktiga behov. Den

långsiktiga kartläggningen bör inkludera behov som uppstår till följd av exempelvis pensionsavgångar, förändringar i elevantal och organisatoriska förändringar. Vidare behöver kartläggningen omfatta behov av behörighetsgrundande utbildning av befintlig personal. Detta förutsätter en tydlig och arbets- och ansvarsfördelning samt en utvecklad samverkan mellan huvudmannen och rektorerna.

Arbete för ökad behörighet genom utbildning

Här bedöms i vilken utsträckning huvudmannen och rektorn bedriver ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga förskollärare och lärare genom behörighetsgrundande utbildning. I det ingår hur huvudmannen och rektorn utifrån identifierade behov arbetar med insatser för att öka behörigheten bland befintlig undervisande personal. Arbetet med att informera personal om möjligheterna till behörighetsgrundande utbildning, uppmuntra dem och ge stöd för att kunna delta i behörighetsgrundande utbildning ingår också. Vidare bedöms hur huvudmannen och rektorn planerar och följer upp deltagande i behörighetsgrundande utbildning.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett arbete för att öka behörigheten bland befintliga lärare och förskollärare genom behörighetsgrundande utbildning, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med lärare, rektorn för aktuell skolenhet, representanter för huvudmannen, gruppintervju med rektorer inom huvudmannens organisation samt inskickade dokument och Skolverkets statistik.

Insatser och stöd till utbildning

Huvudmannen genomför insatser för att öka behörigheten bland förskollärare och lärare, men arbetet sker inte utifrån identifierade behov. Arbetet är inte heller strukturerat när det gäller att informera om, uppmuntra till och ge stöd till behörighetsgrundande utbildning. Inom huvudmannens organisation finns det möjlighet för förskollärare och lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning, och ett antal förskollärare och lärare deltar varje år i sådan utbildning. Frågan hanteras i dialog mellan rektorer och huvudman, bland annat i ledningsgruppen där behov av behörighet lyfts. De utbildningsinsatser som genomförs sker dock i huvudsak utifrån enskilda lärares initiativ och är inte tydligt kopplade till de behov av behörighet som identifieras på huvudmannanivå. Även om behov av behöriga förskollärare och lärare är kända på skolenheterna, sker

utbildningsinsatser inte som ett resultat av ett systematiskt arbete utifrån dessa behov. Information om möjligheter till behörighetsgrundande utbildning förmedlas genom dialog mellan huvudman och rektor, och vidare till lärare på skolenheterna. Rektorerna har ansvar att föra vidare informationen till medarbetare. Samtidigt saknas gemensamma och tydliga rutiner för hur informationen ska ges, vilken information som ska förmedlas och vilket stöd som kan erbjudas, vilket innebär att informationen inte når ut på ett enhetligt sätt i organisationen.

Rektorn på Lindesborgsskolan genomför insatser för att stödja lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning, men arbetet utgår inte från identifierade behov och arbetet med att informera om och uppmuntra till sådan utbildning är begränsat. Rektorn informerar lärarna om möjligheter till behörighetsgrundande utbildning i samband med att kompetensutveckling diskuteras, främst i medarbetarsamtal och i vissa fall i arbetet med tjänstefördelning. Det är dock otydligt för lärarna vilka villkor som gäller och vilket stöd de kan få i samband med behörighetsgrundande utbildning. Rektorn har en positiv inställning till att lärare vidareutbildar sig, men initiativ till utbildning tas i huvudsak av lärarna själva, som undersöker möjligheter och tar upp detta med rektorn. De utbildningsinsatser som genomförts avser dock inte behörighetsgrundande utbildning och är därmed inte resultat av ett systematiskt arbete utifrån identifierade behov av behörighet på skolenheten. Rektorns arbete innebär i huvudsak att möjliggöra deltagande när initiativ tas, snarare än att aktivt uppmuntra till och stödja deltagande i behörighetsgrundande utbildning för att öka behörigheten. Frågan om att läsa in behörighet har dock aktualiserades i samband med Skolinspektionens granskning och rektorn har fört dialog med en lärare kring möjligheterna kring detta i medarbetarsamtal.

Planering och uppföljning av utbildningsinsatser

Huvudmannen och rektorn bedriver inte något strukturerat arbete med planering och uppföljning av behörighetsgrundande utbildning. På huvudmannanivå finns viss kännedom om vilka lärare som deltar i behörighetsgrundande utbildning, bland annat genom dialog med rektorerna och genom att nya behörigheter registreras i kommunens system. Huvudmannen har dock inte något strukturerat arbetssätt för att planera och följa upp utbildningsinsatser, och det saknas en samlad bild av genomförandet och utfallet av utbildningarna i organisationen. Samtidigt pågår ett arbete med att utveckla systemstöd för att samla in och analysera uppgifter om lärares behörighet, vilket kan bidra till bättre förutsättningar för en mer samlad uppföljning framöver. På Lindesborgsskolan är det inte någon lärare som i närtid har deltagit i och det är inte heller någon lärare som, vid tidpunkten för Skolinspektionens besök, deltar i

behörighetsgrundande utbildning. Rektorn har dock rutiner för att planera och följa upp lärares akademiska studier även om de inte är behörighetsgrundande utbildning. Rutinerna innebär att utbildning planeras i dialog mellan rektor och lärare utifrån utbildningens upplägg och verksamhetens förutsättningar, exempelvis i relation till utbildningens omfattning och hur den kan förenas med lärarens tjänst. Uppföljning sker genom avstämningar under utbildningens gång och i samband med att utbildningen avslutas samt vid behov om förutsättningarna behöver anpassas.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Huvudmannen och rektorn behöver utveckla arbetet med att informera om, uppmuntra till och stödja lärare och förskollärare att delta i behörighetsgrundande utbildning.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att varken huvudmannen eller rektorn i på ett systematiskt sätt arbetar systematiskt med att informera om, uppmuntra till och ge stöd till behörighetsgrundande utbildning. Även om det finns möjligheter att delta i utbildning och ett återkommande deltagande bland lärare, saknas en tydlig koppling mellan de nutida och framtida behov av behörighet som identifieras och de utbildningsinsatser som genomförs. Information om möjligheter och villkor för att delta i behörighetsgrundande utbildning förmedlas till lärare via rektor men det saknas gemensamma rutiner inom organisationen. Detta innebär att informationen inte når ut på ett enhetligt sätt, vilket medför att lärare kan få olika information om vilka möjligheter och villkor som gäller och att deltagandet i behörighetsgrundande utbildning i stor utsträckning blir beroende av lärares enskilda initiativ. Detta riskerar i sin tur att behov av behörighet inte möts på ett ändamålsenligt sätt.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen och rektorn utvecklar ett mer sammanhållet arbete med att informera om, uppmuntra till och ge lärare och förskollärare stöd att delta i behörighetsgrundande utbildning. Arbetet kan i större utsträckning utgå från de nutida och framtida behov av behörighet som identifieras inom organisationen och inkludera tydliga rutiner för hur information, uppmuntran och stöd ska ges. Det är också viktigt att utbildningsinsatserna planeras och följs upp.

På Skolinspektionens vägnar

X Sarah Vinterlycka

Beslutsfattare

Signerat av: Sarah Vinterlycka

X Jenny Bergman Westling

Föredragande

Signerat av: Jenny Bergman Westling

I handläggningen av ärendet har även utredaren Måns Holmstedt deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

2 kap. 8–10, 13, 16–21, 34 a §§

4 kap. 3–4 §§

Förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare

2 kap. 2–7 b, 35, 44–53 §§

3 kap.

4 kap. 4 §

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Lindesborgsskolan och Tomelilla kommun den 3–4 mars 2026. Besöket genomfördes av utredarna Jenny Bergman Westling och Måns Holmstedt.

Lindesborgsskolan omfattar förskoleklass, årskurserna 1–6 samt fritidshem. Skolenheten leds av en rektor. Granskningen omfattar förskoleklass och årskurserna 1–6. Skolverkets statistik visar att år 2025 är det 100 procent av lärarna som undervisar i minst ett ämne som de är behöriga i. Av de dokument som Skolinspektionen har tagit del av i samband med granskningen framgår att på Lindesborgsskolan är 19 av 20 av de undervisande lärarna legitimerade förskollärare eller lärare. Nio av dessa lärare undervisar i ämnen, årskurser eller en skolform som de inte är behöriga i. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök på skolenheten är det inte någon lärare som går behörighetsgrundande utbildning. Det är inte heller någon lärare som de senaste åren som har gått någon behörighetsgrundande utbildning.

Tomelilla kommun ansvarar för sex grundskoleenheter, varav Lindesborgsskolan är en av dem. Skolverkets statistik visar att år 2025 varierar andelen legitimerade lärare i grundskolan som undervisar i minst ett ämne som de är behöriga i mellan 75 procent och 100 procent vid kommunens skolenheter.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En intervju med lärare
- En intervju med rektorn för aktuell skolenhet
- En intervju med representanter för huvudmannen
- En intervju med ett urval av rektorer inom huvudmannens organisation
- Dokument som begärts in från huvudmannen
- Statistik från Skolverket.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket och övrigt underlag för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från alla huvudmän och skolenheter som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras hösten 2026.